

Arartekoaren 2020R-2526-19 Ebazpena, 2020ko ekainaren 24koa. Horren bidez gomendatzen dio Eusko Jaurlaritzako Enplegu eta Gizarte Politiketako Sailari berrius dezala pertsona baten prestazioen etendura, azkentzea eta erreklamazioa, gurasoaren bikotekidearen semearekin ezkontza-ahaidetasunezko harremanik ez duelako; era berean, araudia aldatzea proposatzen du, uste baitu bizikidetzak unitatearen osaerari buruzko egungo aurreikuspenak familia-harremanen eta betebeharrak ekonomikoaren gehiegizko dimentsioa jasotzen duela.

Aurrekariak

1.- Herritar batek kexa bat aurkeztu du Arartekoaren aurrean. Kexa horren bidez, kexagileak bere desadostasuna azaldu du Lanbidek ez dizkiolako ordaindu diru-sarrerak bermatzeko errenta eta etxebizitzako gastuetarako prestazio osagarria eta bidegabe jasotako prestazioak erreklamatu dizkiolako.

2019ko maiatzaren 24ko ebazpenaren bidez, Lanbidek etenaldia agindu zuen, gogoeta hauetan oinarrituz:

“Incumplimiento temporal del requisito recogido en el art. 16.a da la Ley 18/2008: constituir una unidad de convivencia con la antelación y las excepciones que se determinan en el art.5 del Decreto 147/2010.

No estar unidas temporalmente por matrimonio u análogo adopción, consanguinidad hasta el 4º grado o afinidad hasta el 2º grado relación de acogimiento familiar permanente/pre adoptivo o de tutela.

Según el código civil, si dos personas se casan y ambos llevan al matrimonio hijos biológicos y adoptados, esos hijos entre ellos, no comparten relación de consanguinidad, puesto que no comparten a sus padres, pero tienen relación de afinidad en segundo grado.

Incumplimiento de la obligación establecida en el art.12.1.f del Decreto 147/2010: Comunicar en el plazo máximo de 15 días, contados a partir del momento en el que se produzcan, los hechos sobrevenidos que pudieran dar lugar a la modificación, suspensión o extinción del derecho a la prestación.

No comunicar a Lanbide los hechos sobrevenidos en relación al cumplimiento de los requisitos de la RGI o la PCV. No comunica que la persona que lo hospeda es su hermanastro y, por lo tanto tienen una relación de afinidad en segundo grado.”

Kexa-idatzian, interesdunak azaldu zuen bere amaren egungo senarraren semea zela berarekin bizi zen pertsona, eta ez zuen egoera horren berri eman prestazioa eskatu zuenean, ez baitzekien ezaugarri horiek zituen harreman bat garrantzitsua zenik diru-sarrerak bermatzeko errentaren titular izateko baldintzei eusteko.

2.- Aldi berean, Lanbidek adierazi du 2020ko urtarrilaren 24ko ebazpenaren bidez 9.113,10 euro itzuli behar dituela, uste baitu interesdunak prestazioen titular izaten jarraitzeko betekizunak betetzeari utzi ziola.

3.- Kexagileak adierazi zuen ez zegoela ados enplegu erakunde autonomoak hartutako erabakiarekin aukerako berraztertze errekurtsoa jarritz.

Errekurtso horri erantzute aldera Lanbideko zuzendari nagusiak emandako 2019ko azaroaren 26ko ebazpenak honako hau dio:

“(...) dado que en el momento en que se empadrona con su hermanastro su unidad de convivencia no puede ser incluida entre las que determina el artículo 5.3 del Decreto 1-47/2010 de la Renta de Garantía de Ingresos para los casos de acogimiento, se procedió a considerar como indebidos todas los importes percibidos desde el mes de marzo de 2018 en concepto de prestación de Renta de Garantía de Ingresos, resultando unas cuantías susceptibles de reintegro que ascienden a 9.113.10 euros.

Respecto a la primera de sus alegaciones, indicar que el artículo 6 del Código Civil establece el principio de que la ignorancia de las Leyes no excusa de su cumplimiento. Por ello, el hecho de que la parte recurrente desconociese los preceptos legales del Código Civil respecto a la afinidad no exime de que para la percepción de la prestación de la Renta de Garantía de Ingresos se haya de cumplir el requisito recogido en el artículo 16.a de la Ley 18/2008 para la Garantía de Ingresos y para la Inclusión Social, ni exime tampoco de la obligación de comunicar recogida en el artículo 19 f de esa misma ley.

QUINTO En cuanto a la alegación de que se respondió a todas las cuestiones planteadas por los técnicos de Lanbide-Servicio vasco de empleo, indicar que la obligación de comunicar que se recoge en el artículo 12.1.f del Decreto 147/2010 es una obligación que debe cumplirse independientemente de si se le ha requerido o preguntado por dicha información, correspondiendo al titular de la prestación comunicar los

hechos en el plazo de 15 días desde que se produzcan. Por ello, no procede estimarse esta segunda alegación del recurrente.

SEXTO.- Respecto a la alegación de que no se considera que concurra culpa de la parte recurrente, ha de aclararse que el artículo 43 del Decreto 147/2010, al establecer los supuestos que traen causa de suspensión no entra a valorar si ha existido culpa por la parte recurrente. Solamente se establece que si ha existido una pérdida temporal de un requisito (artículo 43.1 del Decreto 147/2010), o un incumplimiento de una obligación recogida en el artículo 12 del Decreto 147/2010 (artículo 43 2 de dicho Decreto) procede la suspensión de la prestación.

En este mismo sentido, la pérdida del requisito de constituir una unidad de convivencia de entre las establecidas en el artículo 5 del Decreto 147/2010 genera unos importes susceptibles de reintegro independientemente de la existencia de intencionalidad o no respecto al incumplimiento de ese requisito.

4.- Azkenik, adierazi behar dugu kexaren xede den etetearen ondorioz, azkendu egin dela; azken batean, prestazioen bi urteko indarraldian bi etete egon direlako.

Kexagileak aukerako berraztertze errekurtsoa aurkeztu zuen berriz ere, 2020ko urtarrilaren 31n, 2019ko abenduaren 13ko azkentze-ebazpenaren aurka. Errekurtso hori, kexa-espeditatea ebatzi zen egunean, 2020ko maiatzean, oraindik ez zen ebatzi.

5.- Arartekoak, jasotako informazioa ikusita, informazio-eskaera egin zion Eusko Jaurlaritzako Enplegu eta Gizarte politiketako Sailari. Era berean, alde zuzenetik zenbait ohar helarazi zituen, errepikakorrak ez izateko, geroago azalduko direnak.

Zehazki, gai hauei buruzko informazio gehiago eskatu zen:

- Zergatik eten duen Lanbidek kexagilearen prestazioen ordainketa, ezkontza-ahaidetasuneko harremanik ez dutenean. Lanbidek ezkontza-ahaidetasunari buruz egiten duen interpretazioaren azalpena, diru-sarrerak bermatzeko errenta jasotzearen ondorioetarako.
- Erakunde honek helarazitako gogoetei buruzko iritzia.

- Iraungitzeko ebazpenaren aurka jarritako aukerako berraztertze errekurtsoa ebazteko erabakia hartu den eta, hala badagokio, ebazpenaren kopia.
- Kexa eragin duen etenaldiaren ondoren enplegu erakunde autonomoak abiarazitako itzultzeko prozedura zer egoeratan dagoen gaur egun.
- Kexaren xedearekin erlazionatuta dagoen eta gure jardunerako interesgarria izan daitekeen beste edozein inguruabar.

6.- Lanbidek bere zuzendari nagusiaren txostenaren bidez erantzun zion Arartekoari. Bertan, bere jarrera berretsi zuen:

“Ahaidetasuna honako hauen artean banatzen da: odol-ahaidetasunekoak, familia berekoak eta ezkontza-ahaidetasunekoak, ezkontidea eta haren odol-ahaidetasuneko ahaideak barne hartzen dituztenak, beste ezkontidearekin eta odol-ahaidetasuneko ahaideekin, eta zuzeneko goranzko edo beheranzko lerrotik datozenak, batzuk besteetatik jaisten direnean, edo alboko lerrotik datozenak, aurrekari komun batetik jaisten diren pertsonen artean gertatzen dena, ez dago.

Gradua ezagutzeko, 915etik 919ra bitarteko artikuluetara jo behar dugu Kode Zibilerak; zehazki, 918ak lerro zuzeneko eta alboko odolkidetasuneko ahaidetasuna zenbatzeari buruz hitz egiten digu, eta 919an ezkontza-ahaidetasuna zenbatzeko oinarria aurkitzen dugu. Horrela, gizon bat eta emakume bat ezkontzen direnean eta biek seme-alabak, biologikoak edo adoptatuak ezkontzara eramaten dituztenean, horien artean ez dute odolkidetasun-harremanik partekatzen, ez baitute gurasoekin partekatzen, baina bigarren graduako ezkontza-harremana dute.

Beraz, kasu honetan, anai-arrebak bizikidetzaren unitate bereko kideak dira, bigarren graduako kideatasuna oinarri hartuta, 147/2020 Dekretuaren 5. artikuluan ezartzen den bezala.

Aurkeztutako errekurtsoa ebazteke dago.”

Gogoetak

1.- Bizikidetzaren unitatearen osaerari buruzko informazioa eskatzaileak jakinarazi behar du, diru-sarrerak bermatzeko errentari buruzko maiatzaren 25eko 147/2010 Dekretuaren 12.1f.1) artikulua araberak. Dekretuaren manu horren arabera, nahitaezkoa da, sortzen diren unetik aurrera zenbatzen hasi eta gehieneko hamabost eguneko epean, prestaziorako eskubidea aldatzea, etetea edo azkentzea

ekar dezaketen eta ondoren adierazten diren gertakariak jakinaraztea; besteak beste, bizikidetzta-unitateari osaketari eragiten dietenak".

Alde horretatik, jakiteko zer datu diren interesgarriak, baliagarria da aldez aurretik bizikidetzta-unitatearen kontzeptu bera definitzea, diru-sarrerak bermatzeko errentaren ondorioetarako. Horrela, zehaztu ahalko dugu kasu honetan kexagileak gela bat azpierrean ematen zion pertsona bere amaren egungo bikotekidearen semea zela jakinarazi behar ote zuen, ulertzen baita berarekin 2. mailako ezkontza-ahaidetasunezko harremana zuela, araudian eskatzen den bezala.

Gizarteratzeko eta diru sarrerak bermatzeko abenduaren 23ko 18/2008 Legean pertsona edo pertsona-talde jakin batzuk bizikidetzta-unitatetzat jotzen dira; besteak beste, 9.1.b) artikuluan honako hau ezartzen da: *"Etxebizitza edo bizitoki berean elkarrekin bizi diren bi pertsona edo gehiago, elkarren artean batuta daudenean ezkontzaren edo antzeko harreman iraunkor baten bidez, adopzioaren bidez, laugarren mailarainoko odol-ahaidetasunaren edo bigarren mailarainoko ezkontza-ahaidetasunaren bidez, edo familia-harrerako harreman iraunkor baten edo adopzio aurreko edo tutoretzapeko harreman baten bidez."*

Bizikidetzta-unitatea 147/2010 Dekretuaren 5. artikuluan definitzen da. Zehazki, interesatzen zaigunari dagokionez:

"1.- Dekretu honen ondorioetarako, honako pertsonak edo pertsona-taldeak joko dira bizikidetzta-unitatetzat:

(...) b) Etxebizitza edo bizitoki berean elkarrekin bizi diren bi pertsona edo gehiago, elkartuta daudenean ezkontzaren edo antzeko harreman iraunkor baten bidez, adopzioaren bidez, laugarren mailarainoko odol-ahaidetasunaren edo bigarren mailarainoko ezkontza-ahaidetasunaren bidez, edo familiaharrerako harreman iraunkor baten edo adopzio aurreko edo tutoretzapeko harreman batez bidez.

Odol-ahaidetasun eta ezkontza-ahaidetasun mailen definizioa eta irismena ez dago jasota ez gizarteratzeko eta diru-sarrerak bermatzeko abenduaren 23ko 18/2008 Legean, ez eta hura garatzen duen 147/2010 Dekretuan ere. Kode Zibila aurreko kategoriak ezartzen eta arautzen dituen tresna arautzailea da, eta ez du ezkontza-ahaidetasunari buruzko aurreikuspen espezifikorik; arauketa hori geroago aztertuko da.

Horri dagokionez, esan behar da bizikidetza-unitatea osatzen duten pertsonak definitzen dituen dokumentu bakarra, bizikidetza-unitateari buruzko aldaketak jakinarazteko betebeharraren ondorioetarako, Lanbidek diru-sarrerak bermatzeko errenta-eskaera izapidetzean erabiltzaileei ematen dien informazio-dokumentua dela. Dokumentu honetan, anai-arrebaordeak ez dira sartzen ezkontza-ahaidetasunezko harremanen atalean. Hitzez hitz, testu horrek dio eskatzailearen bizikidetza-unitateko kideztat hartuko direla 2. mailara arteko ezkontza-ahaidetasunezko harremana dutenak: *“eskatzailearen bikotekidearen gurasoak, seme-alabak, bilobak eta anai-arrebak”*. Erreferentziatzeko pertsona, hortaz, beti da eskatzailea eta bere bikotekidea.

Informazio horretatik, interesdunak ondorioztatu zuen bizikidetza-unitateari buruzko edozein gertakari jakinarazteko betebeharrak bere pertsonaren eta berarekin bizi ziren pertsonen arteko loturak biltzen zituela, betiere horiek bere odol-kideak edo bikotekidearen "gurasoak, aitona-amonak, seme-alabak, bilobak edo anai-arrebak" badira. Une horretan ez zuen bikotekiderik, eta, beraz, egintzat jo zuen betebeharrak hori bete zuela.

2.- Arartekoak uste du, anai-arrebak familia-harremanen bigarren mailan sartzeari edo ez sartzeari buruzko araudi zibila aztertu aurretik, egokia dela gogoeta egitea lotura horien hedapenari buruz, diru-sarrerak bermatzeko errenta eta etxebizitzarako prestazio osagarria prestazioa jasotzeari dagokionez.

Beste batzuetan esan den bezala, erakunde honen iritziz, diru-sarrerak bermatzeko errentari buruzko euskal araudian bizikidetza-unitatearen osaerari buruzko aurreikuspena oso zabala da, laugarren mailara arteko odol-ahaidetasuna edo bigarren mailara arteko ezkontza-ahaidetasuna kontuan hartzen baititu.

Zentzu horretan, Arartekoak egindako *Diagnostiko-txostenean, Lanbidek diru-sarrerak bermatzeko errentaren eta etxebizitzarako prestazio osagarriaren prestazioak hobeto kudeatzeko proposamenak jasotzen dituen, 2017*, ondorengo gogoeta egin zen:

“Oraingo sisteman, ez da familia-loturaren bat duten pertsonen babes aurreikusten kideren batek diru-sarrerak baditu. Beraz, neba-arreba, iloba edo guraso edo aitona-amonak eta seme-alaba eta biloba helduekin bizi diren kasuetan, kide guztien diru-sarrerak hartzen dira kontuan. Gizarte-babes publikoa nagusitzat hartzen den familia-babesaren subsidiarioa da. Horrek, batzuetan, trataera desberdina eragiten du familia-harremanik ez duten eta prestazio publikoak osorik

jasotzen dituzten pertsonekin alderatuz. Gaur egun, aldaketak egon dira gizarte-egituran eta, gure gizartean, herritarrek, oro har, ez dute ulertzen bizikidetzak unitatea eskubidezko subjektutzat hartzea banakako pertsona hartu beharrean. Izan ere, gaur egun, familia-loturen edukia eta irismena beste garai batzuetan baino mugatuagoak dira.

Erakunde honek badaki prestazioaren titulartasuna bizikidetzak-unitatetik banakako pertsonara pasatzea oso aldaketa handia dela sisteman, horrek dakartzan ondorioengatik. Hala ere, ez da guztiz baztertu behar –egitura sozialen bilakaeraren arabera– etorkizunean hori egiteko aukera haztatzea.”

Bizikidetzak-unitatearen dimentsioari dagokionez, beste arau-erregulazio batzuekin paralelismoa ezartzen badugu, ikus dezakegu diru-sarrerak bermatzeko errentak familien hedapen oso zabala planteatzen duela, eta kide horiei mendekotasun-harremana eta laguntza ekonomikoa ematen zaizkiela, errealitatearekin bat ez datorrena beti.

Diru-sarrerak bermatzeko errentaren araudi erregulatzailaren eta antzekoen arteko alde hori gehiago ikusten da odol-ahaidetasuneko familia-harremanen hedapenari dagokionez; baina, era berean, badira odol-ahaidetasuneko harremanak ez ezik, ezkontza-ahaidetasunekoak ere arautzen dituzten araudiak, diru-sarrerak bermatzeko errentaren erregulazioak arautzen duena baino modu ez hain estentsiboan, jarraian ikusiko dugun bezala.

Hala, kotizazio gabeko pentsioak arautzen dituen araudian, kotizazio gabeko pentsioak Gizarte Segurantzaren ezartzen dituen abenduaren 20ko 26/1990 Legea kotizazio gabeko pentsioen eremuan garatu zuen martxoaren 15eko 357/1991 Errege Dekretuaren 13. artikuluan odol-ahaidetasun senide harremanak edo adopziokoak bigarren mailara arte bakarrik aurreikusten dira. *“Existirá unidad económica en todos los casos de convivencia de un beneficiario con otras personas, sean o no beneficiarios, unidas con aquél por matrimonio o por lazos de parentesco por consanguinidad o por adopción hasta el segundo grado”* ezkontza-ahaidetasuneko harremanetara sartu barik.

Halaber, duela gutxi onartutako maiatzaren 29ko 20/2020 Errege Lege Dekretuak, bizitzeko gutxieneko diru-sarrera ezartzen duenak, odol-ahaidetasuneko harremanak gutxiago zabaltzea aurreikusten du, nahiz eta ezkontza-ahaidetasuneko harremanak ere jasotzen dituen¹. Familia-harremanen hedapenak,

¹ Maiatzaren 29ko 20/2020 Errege Lege-Dekretuaren 1. artikulua.

kasu honetan, diru-sarrerak bermatzeko errenta bezala, laugarren ezkontza-ahaidetasunera arte hartzen du, baina bigarren odol-ahaidetasunera arte bakarrik.

Nafarroako Foru Komunitatean, halaber, errenta bermatua deritzona dago, gizarteratzeko eta errenta bermatua jasotzeko eskubideak arautzen dituen azaroaren 11ko 15/2016 Foru Legean arautua eta gizarteratzeko eta errenta bermatua jasotzeko eskubideak garatzen dituen apirilaren 25eko 26/2018 Foru Dekretuaren bidez garatua. Arau honen 6. artikuluan unitate hartzailearen, familia-unitatearen eta familia-nukleoaren kontzeptuak definitzen dira; horrela, hemen interesatzen zaigunari dagokionez, familia-unitatea honela definitzen da:

“a) Unidad familiar: la formada por la persona solicitante y, en su caso, la que conviva con ella unida en una relación conyugal o análoga relación de afectividad, así como las personas que convivan y mantengan con aquella una relación de parentesco hasta el segundo grado de consanguinidad, incluidas aquellas personas que a través de la figura del acogimiento familiar tengan o hayan tenido regulada la guarda legal, o hasta el primero de afinidad. Las unidades familiares podrán estar compuestas de uno o varios núcleos familiares.”

Ikusten dugu, beraz, errenta bermatuaren erregulazioak familia-harremanak ezkontza-ahaidetasunagatik definitzen dituela (ez hain zabal) eta prestazioaren titularrarentzat mesedegarriagoa dela.

Bestalde, senitartekoen artean mantenua emateko betebeharra aztertzen badugu (Kode Zibilaren 142. artikuluan aurreikusten dena), eta, laburbilduz, betebeharrak horrek berekin badakar pertsona baten biziraupenerako beharrezkoak diren baliabide guztiak emateko betebeharra, elikadurari berari eta, oro har, bizitzaren alderdi guztiei dagokienez, hezkuntza barne, kontuan izan behar da anai-arrebaordeen artean ez dagoela senideen artean elikagaiak emateko betebeharririk. Familiako kide baten beharrari erantzuteko elkartasunetik datorren betebeharrak horrek anai-arreben artean du eragina, baina ez anai-arrebaordeen artean. Hala, elkarri mantenua ematera behartuta daude: ezkontidea, aurrekoak eta ondorengoak eta, azkenik, anai-arrebak.

Diru-sarrerak bermatzeko araudian garrantzi handiko araudi aldaketa prozesua ematen ari dela dakien arren, eta ziurrenik, iragarri den bezala, gai honi buruzko erregulazioak (bizikidetz-unitateak) diseinu berria izango du, erakunde honek aipatutako 2017ko diagnostiko-txostenean eta alde zuzeneko ofiziotik jarduketaren batean helarazitako gogoeta azpimarratu nahi du. Horren arabera, baloratu beharko

litzateke zer alde dagoen hain modu zabalean hartzearen ondorioz elkarrekin bizi diren senideen artean prestazioa eskuratzea galarazten duen bizikidetza-unitatea edo beste bizikidetza eredu batzuk hartzen badira kontuan.

Arartekoak araudiaren egungo aurreikuspenaren gainean arreta deitu nahi izan du, gertuko familia loturarik ez duten pertsonak gizarte babesetik at uzten ari dituen senideen arteko elikagai betebeharrak edo kotizaziorik gabeko pentsioa bezalako gizarte babeserako beste prestazio batzuen bizikidetza-unitatearen osaketa hain zabala ez denean.

Enplegu eta Gizarte Politiketako Sailak emandako erantzuna izan da alderdi hori sakoneko aldaketaren zain dagoela.

Hala ere, kontuan hartuta araudia aldatzeko prozesua luzatzen ari dela eta indarrean dagoen araudia ezartzeak senideen arteko benetako elkartasun-loturetatik oso urrun dauden egoeretara garamatzala, Arartekoak beharrezkotzat jotzen du hausnarketa bat sustatzea, batez ere, kontuan hartuta araudiaren azken idazketak beste eduki bat izan dezakeela legebiltzarrean proposatu zenarekin alderatuta. Era berean, ulertzen da luzapen hau ez dela zentzuzkoa, ez duelako babesik gizarte-errealitatean.

3.- Hori esan ostean, bidezkoa da aztertzea ezkontza-ahaidetasunaren figura juridikoa. Figura juridiko honek ahaidetasun mota bat barne hartzen du, latinezko *affinitas-atisetik* datorrena, eta aliantzaren, auzotasunaren, hurbiltasunaren bidez itzul daiteke. Esanahiari dagokionez, nolabaiteko adostasuna dagoen arren, doktrina juridikoan zenbait iritzi aurki ditzakegu haren hedapenari buruz eta, kasu zehatz bakoitzean, ezkontza-ahaidetasunezko harremanaren ondorio juridikoak zehazteari buruz.

Hain zuzen, Espaniako Zuzenbide positiboan ez dago ezkontza-ahaidetasuna berariaz definitzen duen araurik.

Jurisprudenzian zehaztasunik eza edo adostasunik eza hautemateari dagokionez, Arartekoak uste du baliagarria dela Auzitegi Gorenaren 2019ko apirilaren 14ko 1416/2019 Epaian jasotako gogoeta hauek errepikatzea. Epaian aztertutako aurrekariak ebazpen honen xede diren aurrekarien parekoak izan gabe, epai hau interesgarria da, familia-harreman motei buruzko jurisprudenzia-doktrina jasotzen duelako:

“Pues bien, como es sabido, los ordenamientos jurídicos distinguen tres clases de relaciones familiares, a ninguna de las cuales el Derecho dispensa un tratamiento unánime y pacífico: a) La consanguinidad, parentesco de sangre, cuyos límites tienden a estrecharse, b) la afinidad, que nace del matrimonio o de similar relación estable y suscita posturas muy encontradas en relación no sólo con sus límites y efectos, sino incluso acerca de su perdurabilidad. Y c) la adopción, filiación ficticia creada por el Derecho, en la que las divergentes soluciones y la frecuencia de las reformas legales ponen de manifiesto la dificultad de cohesionar los diversos intereses y afectos en conflicto.

Así lo afirma la sentencia del TS de 12 de diciembre de 2011 al resolver un recurso de casación para la unificación de doctrina en la que se recoge que "el parentesco se subdivide entre consanguíneos que son aquellos que proceden de la misma familia y afines que comprenden al cónyuge y a los familiares consanguíneos de éste con el otro cónyuge y sus parientes consanguíneos y que proceden de línea directa ascendente o descendente, cuando descienden unas de las otras, o de línea colateral, que se da entre aquellas personas que descienden de un ascendiente común, no existe una sucesión directa de unas a otras, determinando una mayor o menor proximidad en el grado de parentesco una reducción mayor o menor del impuesto según sea el mismo, situándose el parentesco por afinidad en el mismo grado en el que se encuentre el consanguíneo del que se derive la afinidad.

El C.C. que define la consanguinidad (el parentesco que media entre las personas que descienden de un mismo y común tronco) e incluso la adopción (relación jurídica paterno-filial, sin mediar lazos de sangre y por pura voluntad de la ley, unidos a ciertos requisitos), no define el parentesco por afinidad. Los autores suelen afirmar que es el que media entre una persona y los parientes consanguíneos de su cónyuge. El DRAE, en su tercera acepción define la afinidad como el "parentesco que mediante el matrimonio se establece entre cada cónyuge y los deudos por consanguinidad del otro.

(...)

A raíz del matrimonio, cada uno de los contrayentes se convierte en pariente por afinidad en primer grado en línea recta del padre o madre de su

cónyuge, en segundo grado de afinidad colateral del hermano de su cónyuge, en tercer grado de afinidad colateral del sobrino carnal de su cónyuge, etc. La razón de ser, el único requisito para que nazca ese tipo de parentesco es, precisamente, el matrimonio.

Ikusi denez, jurisprudentziak ez dio ahobatezko izapiderik ematen familia-harremanen hedapenari, eta, hain zuzen ere, ezkontza-ahaidetasuneko harremanari dagokionez, epaiak argi eta garbi baieztatzen du hori ez dagoela araudian zehaztuta.

Lehenengo gogoetan aurreratu den bezala, Kode Zibilak, 915. artikuluan eta hurrengoetan, ondorio zibiletarako ahaidetasun-harremanak definitzen ditu, baina manu horiek ez dute berariaz arautzen ezkontza-ahaidetasunaren figura.

916. artikulua ezartzen ditu ahaidetasun-lerroen arteko aldeak, zuzenak edo albokoak izan daitezkeenak:

“La serie de grados forma la línea, que puede ser directa o colateral. Se llama directa la constituida por la serie de grados entre personas que descienden una de otra. Y colateral la constituida por la serie de grados entre personas que no descienden unas de otras, pero que proceden de un tronco común.”

Eta 918. artikulua da, Lanbideren arabera, ezkontza-ahaidetasuneko harremanak definitzen dituen artikulua:

“En las líneas se cuentan tantos grados como generaciones o como personas, descontando la del progenitor. En la recta se sube únicamente hasta el tronco. Así, el hijo dista del padre un grado, dos del abuelo y tres del bisabuelo. En la colateral se sube hasta el tronco común, y después se baja hasta la persona con quien se hace la computación. Por esto, el hermano dista dos grados del hermano, tres del tío, hermano de su padre o madre, cuatro del primo hermano, y así en adelante.”

Horrela, Lanbideek tratamendu bera ematen dio odol- eta ezkontza-ahaidetasuneko harremanei, eta mailak ezartzen ditu enbor komunera igota. Hala ere, doktrinak ez du uste tratamendu bera egin daitekeenik odol- eta ezkontza-ahaidetasuneko harremanen artean.

Esan bezala, ez dago arau-aurreikuspen espezifikorik, eta, beraz, lege-definiziorik ez dagoenez, doktrina izan da urteetan zehar ahaidetasunaren kontzeptua definitzen eta zabaltzen joan behar izan duena.

Doktrinak dioenez, ezkontza-harremana da pertsona bat bere ezkontidearen odol-ahaideekin lotzen duena, hori dela eta, aliantza, auzotasun, hurbiltasun gisa ezartzen da.

Zentzu horretan, adostasun handia dago ezkontza-harremana subjektuaren eta ezkontidearen ahaideen artean dagoela adierazterakoan, eta ez ezkontzako kide bakoitzak bere aldetik ezkontza hori gertatu aurretik izan dituen seme-alaben artean. Ez dezagun ahaztu espediente honetan seme-alaben artean ezkontza-ahaidetasuneko familia-harremana dagoela, gurasoek ezkontzea erabaki dutelako.

Hau da, erreferentziako pertsona ezkontzako ezkontidea izango litzateke beti; beraz, aztertzen ari garen kasuaren ondorioetarako, Arartekoaren iritziz, ez dago ezkontideen seme-alaben artean familia-harremanik edo ezkontzaren antzeko harremanik dagoela jakinarazteko betebeharririk, gurasoaren ezkontidearekin baitu ezkontza-harremana, eta ez semearekin. Ezkontza-ahaidetasuneko harremana jakinarazteko betebeharrak eragina izango luke ezkontideengan edo ezkontzaren antzeko harremana duten pertsonengan, hurrenez hurren, aurreko harreman bateko seme-alabei dagokienez. Ezin da ulertu ezkontza-ahaidetasuneko harremanik dagoenik ezkontza-harremanaren aurreko edo antzeko seme-alaben artean.

Azken batean, Lanbidek bizikidetzaren unitate bera osatzen duela dioten interpretazioa ez da baketsua, kexagilearen eta etxebizitzan bizi den pertsonaren arteko ahaidetasun-harremana dagoelako, ez baitu inolako ahaidetasun-mailarik egiaztatu, eta, beraz, ez da aplikagarria 147/2010 Dekretuaren 5.1.b) artikuluan ezarritako arau-aurreikuspena: *“Etxebizitza edo bizitoki berean elkarrekin bizi diren bi pertsona edo gehiago, elkartuta daudenean ezkontzaren edo antzeko harreman iraunkor baten bidez, adopzioaren bidez, laugarren mailarainoko odol-ahaidetasunaren edo bigarren mailarainoko ezkontza-ahaidetasunaren bidez, edo familia-harrerako harreman iraunkor baten edo adopzio aurreko edo tutoretzapeko harreman batez bidez.”*

Azaldutako guztiaren ondorioz, Arartekoaren iritziz, ezin da erabaki diru-sarrerak bermatzeko errenta eta etxebizitzarako prestazio osagarria jasotzeko eskubidea etetea eta azkentzea, ezta jasotako prestazioak erreklamatzeko ere.

4.- Azkenik, defentsa-erakunde honek agerian utzi nahi du aldea dagoela proportziorik kexa-espeditate honetan gertatutakoaren eta Lanbidek horri buruz hartu dituen neurrien artean.

Aurrekarien atalean adierazi den bezala, prestazioen titularraren bizikidetz-unitateari gertatutakoaren berri ez ematearen ondoriozko etendura kexagilearen prestazioen indarraldiko bigarren etendura izan da, eta, beraz, azkentzeko prozedura hasi da automatikoki, abenduaren 23ko 18/2008 Legearen 28.1.e) artikulua aplikatuz (diru-sarrerak bermatzeko eta gizarteratzeko Legea aldatu zuen azaroaren 24ko 4/2011 Legeak aldatua).

Gainera, enplegu-erakunde autonomoak eskaera egin zenetik prestazioaren ordainketa eteteko egunera arte jasotako zenbateko guztiak itzultzeko eskatu du.

Arartekoaren iritziz, kexagilearen jokabidea, bizi zen gela azpierrean ematen zion pertsonarekin bigarren mailako ahaidetasun-harremanik jakinarazi ez zuenez, azken batean diru-sarrerak bermatzeko errenta arautzen duen araudiaren aurkakotzat jotzen bada ere —eta hori, aztertu den bezala, eztabaidagarria da—, inguruabar horrek ez luke honelako neurri murriztaileekin zehatu behar: prestazioa etetea (horren ondorioz, ez du inolako diru-sarrerarik 2019ko maiatzetik), prestazioa azkentzea, prestazioa jasotzeko eskubidearen bi urteko indarraldiko bigarren etenaldia delako, eta diru-sarrerak bermatzeko errenta eskatzeko ezintasuna urtebetez dekretatzea; eta, azkenik, jasotako zenbateko guztiak itzultzea, kasu honetan, 9.113,10 euro.

Zenbait hilabetez prestazioa etetea eta jasotako prestazioak itzularaztea edo urtebetez prestazioa ezin eskatzea, guztiek ere, familiei gastu handiak dakarkieten ondorioak dira eta, batzuetan, ez-betetze zehatz batzuei dagokienez, esan daiteke neurri gaineakoak ere badirela. Azpimarratzen da beharrezkoa dela prozeduraren eta egiten ari diren prestazioen erreklamazioen inguruan hausnartzea. Beharrezkotzat jotzen da prestazioaren kudeaketaren eremu honetan arauketa osoagoa egotea, ordaindutako prestazioak zein kasutan itzuli behar diren argitzen duena. Arartekoak Diagnostiko-txostenean (2017)² —araudia aldatzeko proposamenak, III. atala— egindako gogoetetara eta gomendioetara jotzen du, indarrean jarraitzen baitute. Azpimarratzen da diru-sarrerak bermatzeko errentaren eta etxebizitzarako prestazio osagarriaren prestazioen emakidaren helburua dela beharizan oinarritzeko aurre

---

² Eskuragarri hemen: <http://www.ararteko.eus>

egitea, etxebizitzarekin edo ohiko bizilekuarekin eta gizarteratzeko edo lanean txertatzeko prozesutik eratorritako gastuekin lotutako beharrei aurre egitea; hortaz, bidegabeki jasotako prestazioen etenaldia eta itzulketa berme guztiekin hitzartu behar da. Horrez gain, gogoan eduki behar dira segurtasun juridikoaren, arbitrariotasun debekuaren eta proportzionaltasun epaiaren printzipioak.

5.- Ondorio gisa, ahaidetasun-harremanak arautzen dituzten Kode Zibilaren manuen jurisprudentziak eta doktrinak egin duten garapenetik abiatuta, Arartekoaren iritziz, ezin da aipatu enbor komunik ez duten bi pertsonen arteko bigarren ahaidetasun-maila dagoenik. Pertsona horiek bakarrik ikusi dute beren gurasoak ezkondu direla, eta, hain zuzen ere, beren seme-alabak zituzten bi pertsonaren artean ezkondu direla. Beraz, ezkontza egin ondoren, anai-arrebak izango lirateke haien artean; hala ere, araudiak ezkontza-ahaidetasunaz hitz egiten duenean, erreferentziazko pertsona ezkontzako ezkontidea bera da, eta, beraz, kasu honetan, ez litzateke ezkontza-ahaidetasunik egongo.

Arartekoak gogorarazi du, nolanahi ere, ezkontza-ahaidetasunaren figura juridikoa ez dela zuzenbide positiboaren adar zibilean aho batez agertzen den kontzeptua, eta, beraz, Lanbidek izan beharko lukeen interpretazioak prestazioaren helburuekin bat etorri beharko lukeela, hau da, titularren gizarteratze sozial eta ekonomikoarekin.

Horrela, baliozkotzat jotzen den ezkontza-ahaidetasuna alde batera utzita, bigarren mailara arteko ezkontza-ahaidetasuneko harremanak dituzten pertsonak bizikidetzak-unitate bat osatzen dutela eta horien diru-sarrerak zenbatu behar direla esatea ez da koherentea antzeko izaera duten prestazioen arauketarekin, hala nola, Nafarroako errenta bermatuarekin edo senideen artean mantenua emateko betebeharrarekin, zeina Kode Zibilean jasota baitago.

Gainera, horrelako aurreikuspen batek bizikidetzak-unitate berean sartzen ditu beren artean inolako mendekotasun-loturarik ez duten pertsonak. Horregatik guztiagatik, Arartekoak azpimarratu du komenigarria dela egungo arau-aurreikuspena aztertzea egungo gizarte- eta familia-errealitatearen testuinguruan, familia-loturen hedapena gure gizartean dauden gizarte-dinamiken arabera egokitu dadin.

Azaldutako guztia dela eta, eta otsailaren 27ko 3/1985 Legeak "erakunde hau sortu eta arautzekoak" 11.b) artikuluan xedatutakoarekin bat etorriz, Arartekoak honako gomendio hau egin nahi dio Enplegu eta Gizarte Politiketako Sailari:

GOMENDIOA

Arartekoak gomendatzen du, aurreko gogoetetan oinarrituta, diru-sarrerak bermatzeko errentaren eta etxebizitzako gastuetarako prestazio osagarriaren prestazioen etendura, azkentzea eta erreklamazioa berrius daitezela; izan ere, ulertu behar da beste ezkontza bat egin aurretik zeuden pertsonen seme-alabek ez dutela ezkontza-ahaidetasunezko familia-loturarik.

Era berean, bizikidetzaren unitatea osatzen duten familia-loturak diru-sarrerak bermatzeko errentaren ondorioetarako zabalteari buruzko araudia aldatzea proposatzen du, ez datozelako bat familia-harremanen gaur egungo ideiarekin eta horien ondorioz eska daitezkeen mendekotasun-betebeharrekin eta laguntza ekonomikoarekin.

